

Criteris generals d'avaluació

- Coneixement global de la matèria i capacitat de síntesi.
- Capacitat analítica i no merament descriptiva. Així, per exemple, en les preguntes de qüestions polítiques es valorarà de forma especialment positiva la capacitat d'indicar els trets fonamentals de cada programa polític, constitució, etc. (divisió de poders, programa econòmic...).
- Els comentaris de text poden ser resolts de diverses maneres, totes igualment vàlides; l'alumne pot optar per respondre a les preguntes plantejades conjuntament o per separat, però també aplicar alguna de les metodologies habituals per a comentaris (per exemple: enquadrament, anàlisi, comentari-conclusió, etc.). És convenient, en tot cas, combinar la resposta explícita o implícita a les qüestions plantejades amb alguna mena de referència (preferentment citacions i explicacions) al document; de manera simplement orientativa, el treball amb el document (resum, citacions, al·lusions, anàlisi, etc.) representarà entorn de la meitat dels punts d'aquesta part de la prova. Es valorarà de manera molt positiva la capacitat d'abordar amb sentit rigorós i crític el material objecte d'anàlisi.
- Cal analitzar les causes i conseqüències de les qüestions tractades.
- Capacitat de contextualització: indicació de la cronologia i l'espai, personatges més transcendents i altres aspectes que tinguin relació amb la pregunta o el text.
- Ús de vocabulari específic, correcte i rigorós, com també definició clara dels conceptes.
- Claredat expositiva i absència de contradiccions.
- Capacitat de concreció.
- Al marge de les preguntes específiques relatives a les Balears, es valorarà al llarg de tota la prova de forma especialment positiva la incorporació de referències a la història de les Illes, com també la capacitat de relacionar el tema o fenomen tractat amb la situació europea. En el cas de les qüestions de resposta breu on es demana de manera explícita una referència a les Illes Balears, aquesta tindrà una ponderació de 0,5 punts.
- La presentació i ortografia es tindran en consideració. En els casos més greus podran suposar una penalització de fins al 10 per cent de la nota final.

- De manera orientativa, l'espai assignat a cada part de l'examen és el següent: per al tema: una cara i mitja de full. Per al comentari: una cara i mitja de full. Per a les qüestions de resposta breu: una cara de full (mitja cara per a cada qüestió).
- En el cas de les **qüestions breus (tercera part)** cal tenir molt en compte que es demana als avaluats que proporcionin **una simple definició breu o esquema dels aspectes plantejats** i que l'espai de referència és de **mig full**. En conseqüència, es recomana particular flexibilitat, perquè hi pot haver fórmules diverses per condensar satisfactòriament la informació a l'espai proposat.

Criteris específics per a aquest model d'examen:

OPCIÓ A

PRIMERA PART (3,5 punts). Desenvolupa un (i només un) dels temes següents:
1r.

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Definir breument el Sexenni Democràtic o Revolucionari, per exemple com a període històric comprès entre 1868 i 1874 en què es va intentar dur a terme un aprofundiment, en sentit democràtic, de la revolució liberal espanyola, al·ludint a les dificultats que n'impediren la consolidació.
- Esmentar les causes de la Revolució de 1868, explicar el seu triomf i al·ludir a l'actuació del Govern provisional entre 1868 i 1870 (en particular, Constitució de 1869 i reformes econòmiques).
- Definir la monarquia d'Amadeu de Savoia i explicar les raons del seu fracàs (inestabilitat per la manca de suport i múltiples oposicions).
- Caracteritzar breument la Primera República i assenyalar les causes del seu fracàs, posant l'accent en les diferències internes del republicanisme sobre l'estructura de l'Estat i les múltiples oposicions.

Es recomana tenir en compte el singular esforç de síntesi que implica aquest tema, per la qual cosa es pot obtenir igualment la màxima puntuació si l'alumne ha estat capaç de caracteritzar encertadament el conjunt del període, esmentar-ne les grans etapes i desenvolupar-ne dues de manera particularment eficaç.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima, cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

2n.

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Definir breument la Segona República Espanyola incidint en el seu caràcter democràtic i reformista i en algun dels principals problemes als quals hagué de fer front.

- Identificar l'etapa del Bienni Conservador o Radicalcedista com un període de govern dels partits de centre i dreta en què es rectificaren les reformes del primer bienni.
- Al·ludir a les característiques i resultats de les eleccions de novembre de 1933.
- Tractar d'alguna de les principals mesures contrareformistes adoptades pels governs de centredreta: amnistia al general Sanjurjo, revisió de la reforma agrària, pressupost de culte i clero, etc.
- Referir-se a la polarització política i als fets d'Octubre de 1934.
- Assenyalar el declivi de la coalició de govern a partir de 1935 que culminà amb la convocatòria d'eleccions per a febrer de 1936.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima, cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

SEGONA PART (3,5 punts). Fes **un** (i només **un**) dels comentaris següents:

Comentari 1:

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Definir el sistema polític de la Restauració com a monarquia liberal i constitucional però no exactament democràtica.
- Esmentar i explicar breument les principals pràctiques antidemocràtiques característiques de la Restauració i al·ludides al text: caciquisme, encasellat, tupinada, centralisme, etc.
- Al·ludir a alguns dels altres elements clau del sistema polític, com ara l'estabilitat, el suport de l'exèrcit i l'Església catòlica o la Constitució de 1876.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima, cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

Comentari 2:

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Ubicar la Guerra Civil Espanyola entre 1936 i 1939, assenyalar que s'hi enfrontaren el bàndol republicà i el bàndol «nacional» o franquista i que culminà amb el triomf d'aquest darrer i l'establiment de la dictadura franquista.
- Caracteritzar breument la violència política que tingué lloc en ambdues zones en conflicte.

- Explicar algun aspecte relatiu a la guerra i/o la repressió en alguna illa de les Balears o al conjunt.
- Detectar alguna de les qüestions al·ludides, en concret, al text (la Guerra Civil a l'illa de Mallorca, la violència política a la zona franquista, les desaparicions forçades o la posició de l'Església catòlica en la contesa).

Per assolir la meitat de la puntuació màxima, cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

TERCERA PART (3 punts). Respon **dues** (i només **dues**) de les quatre qüestions següents:

1r.

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Al·ludir a la transcendència de l'agricultura a l'economia espanyola del segle XIX.
- Indicar algun dels progressos i retards que presentava.
- Assenyalar la transcendència del problema de la propietat de la terra i al·ludir a alguna de les reformes realitzades (abolició del règim senyorial, desamortitzacions...).
- Fer alguna referència al cas balear (naturalment és vàlida qualsevol referència d'àmbit local o insular).

Per assolir la meitat de la puntuació màxima, cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

2n.

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Elaborar correctament un esquema on constin, amb una caracterització bàsica, les diverses classes socials de l'Espanya del segle XIX; en particular, burgesia, classe obrera industrial i pagesia.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima, cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

3r.

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Al·ludir al creixement demogràfic experimentat en aquest període.
- Esmentar l'èxode rural i l'emigració cap a Europa.
- Al·ludir als canvis en l'estructura laboral.
- Esmentar la millora del nivell de vida i els desequilibris originats.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima, cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

4t.

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Identificar algunes de les característiques principals de l'evolució política espanyola entre 1982 i 2016; per exemple: bipartidisme, construcció de l'Estat de les autonomies, reformes polítiques, allunyament del perill colpista, modernització econòmica, integració dins les institucions europees, etc.
- Esmentar els noms dels presidents del Govern espanyol que hi va haver en aquest període i indicar entre parèntesis a quin partit pertanyia cada un d'ells i durant quins anys ocupà el càrrec.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima, cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

OPCIÓ B

PRIMERA PART (3,5 punts). Desenvolupa **un** (i només **un**) dels temes següents:

1r.

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Caracteritzar el sistema polític de l'època d'Isabel II com un règim liberal que hagué de fer front a seriosos problemes i presentà deficiències importants.
- Al·ludir als problemes d'inestabilitat: canvis constants de govern i de constitució, guerres carlines, etc.
- Caracteritzar el sistema de partits, fent referència particularment a les diferències entre moderats i progressistes.
- Al·ludir al paper de l'exèrcit mitjançant els pronunciaments militars.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima, cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

2n.

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Definir correctament el règim de Primo de Rivera i assenyalar les causes que conduïren al cop d'estat.
- Caracteritzar breument l'etapa del Directori militar fent referència a algunes de les seves principals actuacions en matèries com: ordre públic, reformes administratives, repressió contra el moviment obrer i el catalanisme, política respecte al Marroc, etc.
- Caracteritzar breument l'etapa del Directori civil (1925-30) fent referència als intents d'institucionalització del règim.
- Al·ludir al procés polític que conduí al final de la monarquia d'Alfons XIII i la proclamació de la Segona República.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima, cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

SEGONA PART (3,5 punts). Fes **un** (i només **un**) dels comentaris següents:

Comentari 1:

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Situar cronològicament el regnat de Ferran VII i assenyalar que en termes globals implicà el restabliment de la monarquia absoluta després de l'experiència liberal representada per l'obra de les Corts de Cadis.
- Identificar el text objecte de comentari com un manifest mitjançant el qual Ferran VII acatà la Constitució de Cadis i restablí de manera momentània el liberalisme com a conseqüència del pronunciament de Riego.
- Assenyalar les principals actuacions dels governs del Trienni Liberal i els problemes als quals varen haver de fer front, destacant l'oposició exercida pel rei mateix, la noblesa i l'Església catòlica i la reinstauració de l'absolutisme amb la invasió dels Cent Mil Fills de Sant Lluís.

Es valorarà de manera singularment positiva la capacitat per detectar la contradicció entre les promeses exposades al text i l'actuació posterior del monarca.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima, cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

Comentari 2:

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Definir breument el franquisme com a règim polític dictatorial establert entre 1939 i 1975 arran del resultat de la Guerra Civil, tot destacant qüestions com les causes de la seva durada, el caràcter repressiu i/o la seva capacitat d'adaptació a les diferents conjuntures.

— Identificar la Junta Democràtica com una plataforma de l'oposició al franquisme, tot destacant que les seves reivindicacions presents al text (amnistia, legalització dels partits, llibertat sindical, llibertat d'expressió, autonomies, separació Església-Estat) transgredien en essència el model polític franquista: dictadura, partit únic, centralisme, etc.

— Esmentar alguns dels principals fets i problemes del període 1973-75, com la crisi econòmica, el declivi físic de Franco, el nomenament de Carrero Blanco com a cap de Govern i l'atemptat d'ETA, les actuacions del president Arias Navarro, l'increment de la mobilització popular i la mort del dictador.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima, cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

TERCERA PART (3 punts). Respon DUES (i només DUES) de les quatre qüestions següents:

1r.

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Elaborar un esquema on se sintetitzin de manera encertada les conseqüències demogràfiques, socials, econòmiques i culturals de la guerra del Francès o guerra de la Independència.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima, cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

2n.

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Assenyalar la feblesa de l'èxode rural espanyol al segle XIX i la seva accentuació en el primer terç del segle XX.
- Caracteritzar l'emigració espanyola a ultramar en aquest període.
- Assenyalar algun aspecte relacionat amb les Balears, tant en conjunt com en alguna illa o localitat en particular.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima, cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

3r.

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Explicar alguna mesura en matèria d'igualtat entre dones i homes que s'adoptàs durant la Segona República. En particular, la concessió del

sufragi universal complet en la Constitució de 1931, tot al·ludint a la situació prèvia, al debat generat i al desenllaç.

- També es pot donar la pregunta per vàlida si s'indiquen i expliquen satisfactòriament altres aspectes com, per exemple, la concessió del dret al divorci, la reforma del Codi civil, l'impuls a l'educació femenina, o les mesures adoptades en l'àmbit laboral.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima, cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

4t.

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Al·ludir a la conformació d'un sistema polític i administratiu fonamentat en comunitats autònomes, amb diversos nivells de competències i vies d'accés, regulades per estatuts d'autonomia.
- Al·ludir a aspectes centrals de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears de 1983, com ara la via d'accés, la configuració institucional, les competències i/o la denominació de la llengua, així com les reformes d'aquest estatut.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima, cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.